

Natuursteen grootste uitdaging Restauratie 'ereklus' op niveau

DOOR RICHARD ZUT
SCHAGEN - Het gaat van een leien dakje, grapt Sjaak Bes van Pronk Restauratie. De 'meewerkend' uitvoerder gaat zelf ook de steigers rond de Grote Kerk van Schagen op. Hij coördineert van alles en nog wat. „Maar de grootste uitdaging is toch het natuursteen. Want dat is het icoon van het geheel en vormt met de toren de blikvanger van de kerk. Dat moet er dus gekikt uitzien.”

„Een ereklus op hoog niveau”, noemt Bes uit Kalverdijk de tot eind dit jaar durende kerkrestauratie. Letterlijk en figuurlijk, want Bes en de circa twintig vaklieden die er dagelijks mee bezig zijn, opereren op hoogten die kunnen variëren van 20 tot 45 meter.
Even later - we schrijven woensdag 1 juni - klauteren we naar boven, waar Bes op tien meter hoogte met hulp van een telekraan een pinakel van zo'n vijftig kilogram omhoog lift. Ook het onderstel (schouderstuk) van 150 kg wordt even later gedemonteerd. „We werken in fasen. Eerst aan deze zuidkant, waar meer wind staat

Timmerman Paul van Wegen repareert in de werkplaats een kozijn van een van de zestien dakkapellen.

dan aan de noordkant en de schade door weersinvloeden dus het grootst zal zijn.” Van dichtbij is goed te zien hoezeer regen, wind en zout een geseling vormen voor al natuurstenen ornamenten die zo beeldbepalend zijn, maar vaak ook scheef staan en soms een beetje heen en weer wiebelen. In sommige gevallen zijn er brokjes af. Bes: „Dat mag natuurlijk niet, om-

Chris Pronk (l) en Chiel de Ruijter op 25 meter hoogte bezig met leidekken.

Sjaak Bes lift een pinakel omhoog. Het 'schouderstuk' volgt hierna.

De pironnen op de ornamenten brokkelen soms af, en ook dit wordt hersteld.

Loodbewerker Frans Stam bezig aan een dakkapel.

Nieuwe natuurstenen elementen voor de Grote Kerk van Schagen.

Glazenier Richard Barsch zet de ruitjes terug in nieuw loodwerk.

Voeger Jan Groen in actie.

Sommige montants worden in z'n geheel vervangen.

Floris Kooijman werkt dakkapel af.

Met negen ambachten tegelijk bezig aan restauratie Grote Kerk

VERVOLG VAN DE VOORPAGINA
SCHAGEN - Een restauratie is geslaagd als de mensen op straat zeggen: 'Het ziet er netjes uit, maar wat hebben jullie in feite gedaan?' Aldus de architecten Dick Blokker en Erik Bak. Om dat te bereiken heb je dus

ware vaklieden nodig, experts die thuis zijn in de negen ambachten die nodig zijn voor de restauratie van zoets als de Grote Kerk van Schagen. Pronk Restauratie BV uit Warmenhuizen heeft die zelf in dienst voor wat betreft het metsel-

werk, leidekken, loodwerk en timmerwerk. En anders huurt het die expertise in, zoals in het geval van het schilderwerk (Kooijman Schilders Kolhorn), natuursteenherstel (Slotboom Steenhouders uit Winterswijk), voegwerk (Eksteen uit Zwaag).

Of door Koolen Glazeniers uit Molenhoek, die eerst alle kerkeramen (glas in loodpanelen) in het werk uitnemen. Daarna worden van alle ramen mallen gemaakt en in het atelier worden de duizenden ruitjes gemerkt, uit het bestaande lood

genomen, schoongemaakt en opnieuw in het loodgezet. Heel arbeidsintensief werk. Net als de klus van Pronk-metselaar John Rietveld, die honderden stenen uithakt en inboet, en het verroeste ijzerwerk behandelt. Maar of het nou loodbewer-

ker Frans Stam uit Zuid-Scharwoude is, leidekker Chris Pronk uit Warmenhuizen, timmerman Paul van Wegen of schilder Floris Kooijman. Eén ding hebben al die ambachtelijke werklieden die aan de Grote Kerk werken met elkaar gemeen: het

zijn allemaal pure liefhebbers van het in oorspronkelijke staat herstellen van mooie oude gebouwen. Leidekker Chris Pronk, broer van de directeurs Glenn en Bert Pronk. „We gebruiken Canadese lei van het type 'maasdekking', waarbij

drie laagjes over elkaar ontstaan. Doorgaans gaat zo'n leien dak dan zeker tachtig jaar mee.” Alles bij elkaar is hier sprake van een huzarenstukje dat - als de architecten hun zin krijgen - nauwelijks op zal vallen als het eenmaal klaar is.

De eeuwige strijd tussen Brotherhood van Magneto en de X-Men van Professor X.

'X-Men: First Class'

Deze film laat zien hoe twee jonge mannen hun buitengewone krachten ontdekken. De twee vrienden werken samen met andere mutanten om het einde van de wereld te voorkomen. Tijdens deze missie gaat er iets mis en

deze gebeurtenis wordt de oorzaak van de eeuwige strijd tussen de Brotherhood van Magneto en de X-Men van Professor X.
Het Filmpanel bekeek deze film in de Utopilis-bioscoop in Den Helder.

Geweldig gemaakt. FOTO HDC MEDIA

Geweldig werk van de regisseur

Remco van den Langenberg (38) uit Den Helder is als fan natuurlijk niet onbevooroordeeld. „Maar ik vind het een goede, spannende film. Af en toe wat humor, maar die doet geen afbreuk aan de spanning. Deze prequel is echt de start van de serie, met korte duidelijke introducties van de personen. Een rustig, maar ijskoud begin en de effecten zijn fantastisch. De regisseur

heeft het geweldig gedaan. De acteurs zijn goed en overtuigend. Je ziet meer kanten van de personages dan in de eerdere films. Er zit ook een stukje echte geschiedenis in het verhaal verwerkt en dat komt heel mooi uit. Het einde geeft aan dat er nog wel een of meer vervolgen zullen komen. Deze film is voor mij de perfectie van de reeks. Ik geef een 7,5.”

Special effects super. EIGEN FOTO

Aanvulling die je gezien moet hebben

Johan v.d. Berg (30 jaar) is chauffeur bij de Marine: „Deze film past goed in de serie. Een zogeheten origin story die verklaart hoe de hoofdrolspelers werden zoals ze zijn. Er zit een redelijk goed doordopend verhaal in en die blijft door middel van wat humor en actie interessant. De acteurs zijn goed geïncast en zetten allen een goede rol neer. De special effects zijn uiteraard super

en ze worden veelvuldig gebruikt. Een gave film die goed in elkaar zit, al had er iets meer actie in gemogen. Sommige stukjes zijn wat onduidelijk, andere duren net iets te lang. Maar als je de andere delen met plezier hebt bekeken, dan moet je deze film ook zien. Al is het zien van de andere delen niet echt nodig, aangezien deze film als voorloper is gemaakt. Cijfer: een 7,5.”

'Knappe effecten'. FOTO HDC MEDIA

Verhaal leuk opgezet, niet zo voorspelbaar

Larissa v/d Weerd, aankomend student ROC (16): „Ik vond het een leuke film. Er zit best wel veel actie in en hij is niet echt voorspelbaar. Alleen als je de geschiedenis rond de Koude Oorlog kent, weet je een beetje wat er komt, want ze hebben de spelers in de gebeurtenissen verwerkt. De acteurs hebben het leuk gedaan, maar ik kwam er later pas achter dat dit een voorlo-

per is van de serie. Daar heb ik een paar films van gezien. Het verhaal is leuk opgezet, je ziet hoe het allemaal gekomen is en waarom de hoofdrolspelers partij kiezen tussen goed en kwaad. De effecten zijn knap gedaan, er is een groot verschil met oudere films. Het is een leuke film, niet te veel echte schrikmomenten, beetje spanning en romantiek. Ik geef een 8.”